

**Μια θέση στον κανόνα:
Βιογραφικός και αναλυτικός λόγος στην περίπτωση Σκαλκώτα**

Πέτρος Βούβαρης

vouvaris@uom.gr

Η διαφορά μεταξύ βιογραφικού και αναλυτικού λόγου αναφορικά με το ιδεολογικό πρόσημο του επιστημολογικού τους προσανατολισμού φαίνεται σχεδόν αυτονόητη. Από τη μια μεριά, οι βιογραφίες συνθετών, κατά τη συνήθη θεώρησή τους ως «έργα και ημέραι», δίνουν έμφαση στο ιστορικό, αν και υποκειμενικά επικεντρωμένο συγκείμενο. Από την άλλη μεριά, η μουσική ανάλυση, στη βάση των πλέον ουσιοκρατικών της αιτιάσεων, εστιάζει στο αποπλαισιωμένο έργο, στερώντας του συχνά τα όποια σημασιολογικά του ενδεχόμενα. Παρά την προφανή αυτή διαφορά, ο βιογραφικός και ο αναλυτικός λόγος μοιράζονται μια κοινή ελλεκτική δέσμευση αναφορικά με την εδραίωση του κανόνα, ο μὲν συνδέοντας υπαινικτικά μια μοναδική ιστορία την οποία αξίζει κανείς να αφηγηθεί με μια μοναδική μουσική με την οποία αξίζει κανείς να ασχοληθεί, ο δε προάγοντας το κανονικό στάτους συγκεκριμένων μουσικών έργων μέσω των ροπών φυσικοποίησης της δομικής τους ενότητας. Η παρούσα εισήγηση επιχειρεί να προσεγγίσει την αμήχανη αυτή συμμαχία βιογραφικού και αναλυτικού λόγου μέσα από την παραδειγματική διερεύνηση της περίπτωσης Σκαλκώτα. Η διερεύνηση αυτή αποσκοπεί στο να καταδείξει την ανάδυση της εικόνας του Σκαλκώτα ως του κατεξοχήν μοντέρνου υποκειμένου, η αποξένωση του οποίου συνάδει με το “EinsamkeitalsStil” του μοντερνιστικού του μουσικού ιδιώματος. Την ίδια στιγμή, η μοναδικότητα αυτού του ιδιώματος, όπως τονίζεται σε πολλές αναλυτικές προσεγγίσεις σε σχέση με τις μουσικοσυνθετικές πρακτικές άλλων μοντερνιστών συνθετών και ιδιαίτερα του Schoenberg, σχετίζεται με την αφήγηση της εξατομίκευσης που χαρακτηρίζει πολλές βιογραφικές καταγραφές της ζωής του. Σε βάρος οποιουδήποτε ουσιαστικού ενδιαφέροντος για τα πολυάριθμα έργα του που εν πολλοίς έχουν χαρακτηριστεί ως μη πρωτοποριακά, η ακαδημαϊκή έρευνα έχει κατασκευάσει τον Σκαλκώτα ως το πρότυπο του Έλληνα μοντερνιστή, συναρτώντας τη θέση του στον κανόνα της έντεχνης Ελληνικής μουσικής με το πρότυπο αυτό.